

Vergaderjaar 1994–1995 Nr. 79c

23 046

Wijziging van de Wet op de loonbelasting 1964, de Wet op de vermogensbelasting 1964, de Successiewet 1956, de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, de Invorderingswet 1990 en de Coördinatiewet Sociale Verzekering naar aanleiding van de herziening van het fiscale regime voor onderhoudsvoorzieningen en bepaalde spaarvormen in de inkomstenbelasting (Aanpassing van de Wet op de loonbelasting 1964 en andere wetten aan Brede Herwaardering)

EINDVERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN¹

Vastgesteld 12 december 1994

Na kennisneming van de memorie van antwoord acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Boorsma

De wnd. griffier van de commissie,
Baljé

¹ Samenstelling:

Boorsma (CDA), voorzitter, Van Dijk (CDA), Stevens (CDA), K. Zijlstra (PvdA), Schinck (PvdA), Schuyer (D66), Vis (D66), Van Graafeiland (VVD), Hilarides (VVD), De Boer (GroenLinks), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF) en Veling (GPV).

Vergaderjaar 1994–1995 Nr. 79c*

23 046

Wijziging van de Wet op de loonbelasting 1964, de Wet op de vermogensbelasting 1964, de Successiewet 1956, de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, de Invorderingswet 1990 en de Coördinatiewet Sociale Verzekering naar aanleiding van de herziening van het fiscale regime voor onderhoudsvoorzieningen en bepaalde spaarvormen in de inkomstenbelasting (Aanpassing van de Wet op de loonbelasting 1964 en andere wetten aan Brede Herwaardering)

NADER VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN¹

Vastgesteld 15 december 1994

De leden van de commissie belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel wensten, na kennisneming van de memorie van antwoord, nog nader opmerkingen te maken en vragen te stellen.

De leden van de **CDA**-fractie stelden het zeer op prijs dat de regering op zo korte termijn een uitvoerige beantwoording heeft willen geven op vragen die deze leden hadden gesteld. Op deze wijze wordt de duidelijkheid verkregen welke voor de praktijk van grote betekenis is. Op een aantal vragen welke bij de leden van de CDA-fractie leefden is echter geen of geen duidelijk antwoord verkregen.

Zij zouden het op prijs stellen alsnog de reactie van de regering schriftelijk te mogen ontvangen.

Alvorens hierop in te gaan wilden de leden van deze fractie de aandacht vragen voor een punt van meer principiële aard.

In het wetsontwerp troffen zij onderdelen aan welke elementen van overkill bevatten.

In de eerste plaats wordt daarbij gedacht aan artikel 23a Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Toepassing van dit artikel kan er bijvoorbeeld toe leiden dat een inwoner van een niet-verdragsland die zijn pensioen ten laste van een Nederlandse BV afkoopt, over de afkoopsom inkomstenbelasting verschuldigd is in de woonstaat van stel 60%, inkomstenbelasting verschuldigd is in Nederland naar een marginaal tarief van 60% een strafheffing is verschuldigd van 60%. Uit het verslag van het wetgevingsoverleg, gehouden op 7 november 1994 en uit de memorie van antwoord blijkt dat de eerste ondergetekende slechts een spaarzaam gebruik wil maken van de bevoegdheid welke hem via artikel

¹ Samenstelling:

Boorsma (CDA), voorzitter, Van Dijk (CDA), Stevens (CDA), K. Zijlstra (PvdA), Schinck (PvdA), Schuyer (D66), Vis (D66), Van Graafeiland (VVD), Hilarides (VVD), De Boer (GroenLinks), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF) en Veling (GPV).

* Met het verschijnen van dit nader voorlopig verslag vervalt het reeds eerder verschenen eindverslag (EK nr. 79c).

23a, lid 3 wordt gegeven om de strafheffing geheel of gedeeltelijk achterwege te laten.

In de tweede plaats kan worden gedacht aan de gevolgen welke optreden wanneer niet wordt voldaan aan artikel 11b, lid 2. Geconstateerd wordt dat door de eis dat een pensioen onder omstandigheden moet voldoen aan de Pensioen- en spaarfondsenwet (artikel 11b, lid 2) er een fictieve afkoop kan ontstaan welke tot heffing van progressieve inkomstenbelasting kan leiden zonder dat sprake is van oneigenlijk gebruik van de belastingwetgeving. Is het thans aan de directeur-groootaandeelhouder toegestaan om een pensioen in eigen beheer op te bouwen ook al wordt niet voldaan aan de bepalingen van de PSW, na 1 januari leidt dat tot het belasten van de aanspraak.

Het niet nakomen van sommige bepalingen van de PSW, zoals het niet treffen van een voldoende voorziening op de balans, wordt in de PSW gestraft met een geldboete van de tweede categorie. De belastingwetgeving verbindt hieraan na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel de consequentie dat de gehele aanspraak wordt belast, terwijl geen fiscaal belang door deze overtreding van de PSW wordt geschaad.

Oneigenlijk gebruik behoort te worden tegengegaan. Deze leden meenden dat de sancties echter wel in een redelijke verhouding behoren te staan tot de overtreding welke is begaan. Is er sprake van fraude dan kent de belastingwetgeving de mogelijkheid om een boete op te leggen van maximaal 100%.

Is er geen sprake van ernstige fraude dan wordt deze boete verlaagd. Deze leden meenden, dat de sancties tegen oneigenlijk gebruik in het voorliggende wetsontwerp in een aantal gevallen niet in een redelijke verhouding staan tot de overtreding welke wordt begaan. Deelt de regering de visie dat een sanctie in overeenstemming behoort te zijn met de begane overtreding? Is de regering bij gebleken onevenredige hardheid zoals bijv. in bovenstaande gevallen, bereid strafheffing achterwege te laten c.q. maatregelen te treffen in de uitvoerings sfeer of bij nadere wetgeving om overkill te voorkomen?

Hierna wordt ingegaan op de in het voorlopig verslag gegeven antwoorden. Bij beantwoording wordt weer de nummering aangehouden zoals deze in het voorlopig verslag en in de memorie van antwoord is gehanteerd.

1 en 2. De aan het woord zijnde leden hadden met voldoening kennis genomen van het standpunt van de regering dat geen sprake is van een constructie en dat artikel 11c geen toepassing vindt als de ingangsdatum van een pensioen wordt verschoven naar een later tijdstip dat niet ongebruikelijk is. De regering wijst in deze eveneens naar het standpunt dat de eerste ondergetekende kenbaar heeft gemaakt aan het adres van de heer Terpstra tijdens het wetgevingsoverleg van 7 november jl. (Kamerstukken II 1994/1995, 23 046 en 23 023 nummer 18, p. 18). Uit het daar gegeven antwoord bleek echter niet duidelijk of het antwoord zowel betrekking had op het geval dat de DGA afziet van zijn pensioen als op het geval dat de DGA besluit om in plaats van zijn pensioenrechten over de periode van zijn 60e tot zijn 65e hogere pensioenrechten te bedingen welke ingaan op zijn 65e. Uit het antwoord van de regering blijkt dat in beide gevallen artikel 11c geen toepassing vindt.

Vorengenoemd onderscheid is ook van belang voor de vraag of er bij de vennootschap al dan niet een informele kapitaalstorting plaatsvindt. Door de regering wordt vooralsnog het standpunt ingenomen dat dit niet het geval is, nu bij de DGA terzake van het uitstel geen inkomstenbelasting-

heffing volgt. Dit lijkt alleszins redelijk. Wanneer het prijsgeven van een aanspraak op pensioen echter leidt tot heffing van inkomstenbelasting menen deze leden dat dit gezien kan worden als een informele kapitaalstorting. Wanneer de DGA niet tegelijkertijd aandeelhouder zou zijn in de vennootschap waarin de aanspraken op pensioen zijn ondergebracht, zou hij immers geen afstand hebben gedaan van zijn rechten zodat moet worden aangenomen dat hij in zijn hoedanigheid van aandeelhouder zijn rechten heeft prijsgegeven. Kan de regering deze mening delen?

3. Achterstelling van pensioen kan van rechtstreeks belang zijn voor het functioneren van de onderneming. Uit de memorie van antwoord is duidelijk geworden dat de regering artikel 11c van toepassing acht indien een pensioenaanspraak na inwerkingtreding van Brede Herwaardering II formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid wordt. Nu de financiering van de onderneming een van de redenen is geweest voor de wijzigingen in het wetsvoorstel (opheffing verbod pensioen BV) meenden deze leden dat er alle reden is ook de onderhavige bepaling voor die gevallen te verzachten conform de vraagstelling in het voorlopig verslag. Er kunnen zich immers gevallen voordoen waarin achterstelling nodig is voor het voortbestaan van de onderneming zonder dat sprake is van oneigenlijk gebruik. Is de regering genegen de gevraagde toezegging te doen indien duidelijk is dat er geen sprake is van oneigenlijk gebruik?

5. Er is geen sprake van een fictieve afkoop indien een DGA na de verkoop van zijn aandelenpakket de waardeoverdracht van een pensioen-voorziening overeenkomstig de Pensioen- en spaarfondsenwet overdraagt aan een eigen pensioen BV. De regering voegt hier ter voorkoming van misverstand aan toe dat in geval bedoelde werknemer vervolgens een dienstbetrekking elders aanvaardt, hij het op deze dienstbetrekking betrekking hebbende pensioen niet in de pensioen BV kan opbouwen. De leden van de CDA-fractie namen aan dat deze opmerking niet van toepassing is indien de werknemer ook weer direct of indirect voor ten minste 10% aandeelhouder is in de vennootschap waarbij hij een nieuwe dienstbetrekking heeft aanvaard.

8. De regering bevestigt, dat onderscheid kan worden gemaakt tussen bestaande afspraken en aanspraken die worden opgebouwd vanaf 1 januari 1995.

Begrepen deze leden het juist, dat aanspraken die na 1 januari 1995 worden opgebouwd krachtens een na die datum gedane pensioen-toezegging waarbij de inhoud van de rechten opnieuw is bepaald en tevens sprake is van een andere uitvoerende instantie, moeten worden onderscheiden van de aanspraken die voor die datum werden opgebouwd?

11. Voor de vraag of een eigen-beheerspensioenregeling kwalificeert voor toepassing van de omkeerregel is de inhoud van de PSW en het daarop te baseren voorwaardenbesluit van belang. De gewijzigde uitvoeringsregels (voorwaardenbesluit) zoals toegezegd door de staatssecretaris van Sociale Zaken zijn nog niet bekend. Dit betekent dat de directeuren-aandeelhouders nog geen zicht hebben op de eventueel te stellen voorwaarden en dat zij derhalve niet in de gelegenheid zijn tijdig in te spelen op de te stellen voorwaarden.

Door de koppeling van de pensioendefinitie aan de OSW is onduidelijk of een pensioenregeling al dan niet kwalificeert als een pensioenregeling. Het is niet uitgesloten dat na 1 januari 1995 een situatie ontstaat waarvan op dat moment geconstateerd moet worden dat de pensioenregeling niet voldoet aan de voorwaarden van de PSW. Zou de regering vanwege de

onzekerheden een adequate overgangperiode willen invoeren waarin het niet voldoen aan de bepaling van de PSW niet leidt tot een inwerking-treding van de sanctiebepaling.

12. Op grond van artikel 11 lid c, vierde lid, Wet Loonbelasting 1964 kan overdracht van pensioenkapitaal plaatsvinden naar een niet in Nederland gevestigde verzekeraar met toestemming van de minister van Financiën. Hoe werkt dit uit in de volgende casus:

Een niet-Nederlandse werknemer, die niet in Nederland woont noch heeft gewoond en die werkt voor dochtervennootschappen in het buitenland van een Nederlandse multinational wil zijn pensioenrechten (ondergebracht bij een Nederlands pensioenfonds) vanuit Nederland overdragen naar Canada danwel de V.S. Dit kan alleen indien de Verzekeringskamer ontheffing verleent (artikel 32a jo.29 PSW) onder eventuele voorwaarden. Begrepen deze leden het goed dat voor zo'n geval als voorwaarde wordt gesteld dat de buitenlandse verzekeraar en de niet-Nederlandse werknemer in hun overeenkomst opnemen dat de Nederlandse PSW van toepassing is? Dit lijkt een niet gewenste situatie. Is de regering bereid voor een dergelijke specifieke situatie minder vergaande voorwaarden te stellen?

Mag uit het antwoord op vraag 12 worden afgeleid dat de voorwaarden die de minister van Financiën stelt niet zullen divergeren van de voorwaarden die de Verzekeringskamer in het aldaar beschreven geval zal willen stellen?

13. Het karakter van de heffing zoals beschreven in punt 13 van de memorie van antwoord is dat van een straf. Kunnen de bewindslieden voorzien wat de betekenis is van het EVRM voor deze heffing?

14. Een directeur-grotoaandeelhouder bezit 60% van de certificaten in een vennootschap. Zelf is hij geen lid van het bestuur van de Stichting Administratiekantoor. In het verleden zijn pensioenrechten opgebouwd in eigen beheer ondanks het feit dat de Verzekeringskamer in dit geval geen ontheffing van de bepalingen in de PSW heeft willen verstrekken. Gevraagd was of de staatssecretaris wilde aangeven waarom het redelijk is dat verdere opbouw niet meer in eigen beheer kan plaatsvinden. De regering antwoordt hierop dat dit gelegen is in het belang dat zij hecht aan een goede aansluiting tussen de PSW en de fiscale wetgeving.

Deze leden was het niet duidelijk, nu voor een directeur-grotoaandeelhouder die slechts 10% van de aandelen in een vennootschap bezit en die op grond daarvan ontheffing heeft van de bepalingen van de PSW het opbouwen van pensioen in eigen beheer is toegestaan, dit niet mogelijk zou moeten zijn voor een directeur die een financieel belang heeft van 60% in een vennootschap maar geen formele zeggenschap in die vennootschap heeft. Hetzelfde geldt voor de echtgenote van de directeur die alle aandelen bezit in de vennootschap waarvan hij werknemer is en waarbij ook zij in dienst is. Voor genoemde echtgenote kan op basis van de huidige bepaling van de PSW geen pensioen in eigen beheer worden opgebouwd, zelfs niet in die gevallen dat man en vrouw in algehele gemeenschap van goederen zijn gehuwd. De Pensioenspaarfondsenwet streeft een heel ander doel na dan de fiscale wetgeving. Deze leden vonden het minder gelukkig dat voor het antwoord op de vraag of er al dan niet sprake is van een pensioen voor de heffing van de loonbelasting, gelet moet worden op de bepalingen van de PSW. Is de regering bereid om gezien de fiscale invalshoek in deze gevallen opbouw in eigen beheer toe te staan?

15. Kan naar aanleiding van het antwoord op vraag 15 worden toegezegd dat unificering van PSW, fiscale wetgeving en sociale verzekeringen wordt nagestreefd in die zin dat het begrip directeur-aandeelhouder (met kwantitatieve belangengrenzen) wordt nagestreefd?

16. De leden van de CDA-fractie hadden met voldoening kennis genomen dat indien voor bestaande pensioenaanspraken van de echtgenote van de directeur-grotoaandeelhouder niet is voldaan aan de vereisten van de PSW deze bestaande pensioenafspraken na de inwerking-treding van de Brede Herwaardering II niet onmiddellijk wordt belast.

Deze leden gingen er vanuit dat dit evenmin het geval is indien bewust of onbewust na 1 januari 1995 voor de betreffende werknemer verdere aanspraken worden opgebouwd. Belastingheffing zal dan alleen plaatsvinden voor aanspraken welke worden opgebouwd na 1 januari zo begrijpt de CDA-fractie althans het antwoord van de regering.

17. Een directeur-grotoaandeelhouder kan ontheffing krijgen van de PSW op voorwaarde dat hij op de balans een voorziening treft die «voldoende is te achten». De regering antwoordt hierop dat een voorziening op het juiste niveau op de commerciële balans voldoende is en dat daarbij de gebruikelijke actuariële regels dienen te worden gehanteerd die volgens in actuariële kringen aanvaarde normen moeten worden gehanteerd bij een pensioenregeling voor een enkele werknemer. Het probleem is echter dat hiervoor geen vaste regels bestaan. Het is niet onwaarschijnlijk dat in de discussie over de vraag wat de juiste voorziening is voor de directeur-grotoaandeelhouder geen overeenstemming zal worden verkregen tussen enerzijds de belastingdienst en anderzijds de actuaaris van de belastingplichtige.

Mochten deze leden uit het antwoord van de regering afleiden dat een waardering van pensioenverplichtingen volgens aanvaardbare fiscale maatstaven tevens een voldoende reservering in de zin van de PSW oplevert?

18. Wat zijn de gevolgen indien de beslissing op een verzoek tot ontheffing van de PSW inzake een eigen beheerspension gedaan wordt vóór 31 december 1994 doch de beslissing op dat verzoek pas in 1995 wordt genomen?

Is de regering bereid om ook hier een overgangperiode van bijv. 6 maanden in het leven te roepen voor lopende verzoeken tot ontheffing om te voorkomen dat de aanspraken welke na 1 januari 1995 worden toegekend direct worden belast?

19. Ter zake van het oneigenlijk gebruik van de PSW als dam tegen afkoop van pensioenen wilden de leden van de CDA-fractie er geen misverstand over laten bestaan dat ook zij de mening zijn toegedaan dat oneigenlijk gebruik moet worden bestreden en dat er naar moet worden gestreefd dat geen fiscale faciliteiten worden verleend voor een pensioenopbouw terwijl geen opbouw van pensioen wordt beoogd. De PSW reguleert zoals de regering onder 15 terecht opmerkt een bijzonder aspect van de arbeidsvoorwaarden, te weten de pensioentoezegging. De directeur-grotoaandeelhouder zeker die voor meer dan 50% de aandelen houdt in de vennootschap waarbij hij in dienst is stelt zijn eigen arbeidsvoorwaarden vast. De beschermende werking welke van de PSW uitgaat voor de pensioengerechtigden kan hier worden gemist.

Deze leden pleitten ervoor dat onderhandelingen worden geopend met andere landen, met name België, om te komen tot een wijziging van het verdrag zodat de belastingheffing bij afkoop van pensioenen niet wordt

toegewezen aan de woonstaat doch aan de staat waar de (vroegere) dienstbetrekking is vervuld. Voor zover het niet mogelijk blijkt om de belastingheffing over afkoopsommen zeker te stellen via verdragswijziging dient in de belastingwetgeving zelf de bepaling te worden opgenomen waaraan een pensioenregeling moet voldoen om als een pensioenregeling in de zin van de Wet op de loonbelasting 1994 te kunnen worden aangemerkt.

Het is de regering thans mogelijk om via een wijziging van het besluit van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 15 juli 1994 Vaststelling regels en voorwaarden voor pensioentoezeggingen aan direct- en indirect grootaandeelhouders, zonder raadpleging van de Eerste en Tweede Kamer over te gaan tot belastingheffing over de pensioenvoorzieningen van directeur-grootaandeelhouders. Deze leden achtten dit ongewenst. Wil de regering de toezegging doen dat zij niet tot wijziging van dit besluit en andere besluiten ingevolge de PSW zal overgaan, indien deze wijziging invloed heeft op de belastingheffing, alvorens het parlement te hebben geraadpleegd?

Is de regering het ermee eens, dat afkoop van pensioen in een systeem van flexibele pensionering zeer wel een passend instrument kan zijn. De vraag is of daartegen – indien de desbetreffende werkgroep zulks adviseert – vanuit fiscaal gezichtspunt nog bezwaren bestaan, nu de huidige wetgeving belastingheffing over het pensioenrecht zekerstelt.

24. In de brief aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 28 oktober 1994 gericht aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt het volgende opgemerkt:

De PSW heeft primair tot doen de werknemer te beschermen. Reeds vanaf 1953 is daarbij onderkend dat de grootaandeelhouder als werknemer een bijzondere plaats inneemt. Er is immers sprake van bijzondere werkgevers/werknemersverhouding waarbij de afhankelijkheid van de werknemer t.o.v. de werkgever niet aanwezig is dientengevolge is er minder behoefte aan beschermende bepalingen.

Geconstateerd moet worden dat in de loop der tijd geprobeerd is met behulp van de ministeriële regeling enige beschermende werking van de PSW aan de pensioentoezeggingen van de grootaandeelhouders te geven. Geconstateerd kan worden dat deze voorwaarden tot complicaties kunnen leiden en dat vraagtekens kunnen worden gezet bij de functionaliteit van deze voorwaarden. Ik ben dan ook voornemens om de ministeriële regeling zo te wijzigen dat het duidelijk wordt dat een statutenwijziging wat betreft de doelstelling van een pensioen-BV niet nodig is.

Ook het persbericht meldde dat een statutenwijziging ten aanzien van de doelstelling van de pensioen-BV niet nodig is. Het verbaasde de leden van de CDA-fractie dat zo kort na deze mededeling thans wordt medegedeeld dat het wat betreft de statutaire doelomschrijving van de pensioen-BV, noodzakelijk is dat de rechtspersoon in elk geval de uitvoering van de pensioentoezegging tot doel moet hebben. Het was deze leden bekend dat er ook pensioen-BV's als zodanig werkzaam zijn waarin deze bepaling niet in de doelomschrijving voorkomt. De statuten van deze pensioen-BV's zullen moeten worden gewijzigd vóór het einde van dit jaar. Zo niet, dan wordt de aanspraak belast. Gaarne vernemen deze leden of de regering bereid is deze belastingheffing, welke mede een gevolg is van de inhoud van de hiervoor genoemde brief van 28 oktober 1994 te voorkomen.

Voorts wordt de regering verzocht aan te geven of het vereiste dat tot de doelomschrijving ook het beheren van een pensioenvoorziening behoort ook voldaan moet worden bij holding- en/of werkmaatschappijen.

Opgemerkt wordt dat dit thans veelal niet het geval is, zodat in al die situaties na 1 januari 1995 sprake is van een niet kwalificerend pensioenrecht en voorts statutenwijziging in al die gevallen alsnog vereist is. Deze leden kwam de eis van de ministeriële regeling overbodig voor. Een en ander benadrukt nog eens de noodzaak van synchroniteit van regelgeving en van een ruime overbruggingsperiode om belanghebbenden de gelegenheid te bieden binnen een ruime periode de statuten aan te passen.

25. Deze leden hadden eveneens vragen gesteld over de voorgestelde overgangsregeling in verband met het vervallen van de lineaire opbouw-methode. Zij waren verrast te constateren dat de regering van mening is dat er in de bevroeringsmethode geen vorm van terugwerkende kracht is besloten. Zij namen aan dat de regering gelet op de vraagstelling tevens heeft willen zeggen dat er geen sprake is van materieel terugwerkende kracht. In het rekenvoorbeeld zoals dat is aangedragen door Mr. S.H. Barkema in het Financiële Dagblad van 29-11-1994 blijkt dat wanneer een vennootschap tot 31 december 1994 de lineaire methode heeft gevolgd hij in de jaren daarna gedurende meerdere jaren geen pensioendotaties mag aftrekken.

Indien dezelfde ondernemer niet de lineaire methode doch de actuariële methode had gevolgd zou hij de toename van de pensioenverplichtingen in 1995 normaal ten laste van de belastbare winst mogen brengen. Er treedt derhalve een verschil in behandeling op al naar gelang men tot 31 december 1994 de lineaire methode heeft gevolgd of de actuariële methode. Heeft men de lineaire methode gevolgd dan mag de vennootschap de eerste jaren de lasten welke samenhangen met de aangroei van de pensioenvoorziening niet aftrekken totdat het in het verleden «teveel» gedoteerde weer is teruggenomen. De nieuwe wet verbindt met onmiddellijke werking rechtsgevolg aan omstandigheden uit het verleden.

Deze leden konden dit niet anders zien dan dat de belastingheffing in 1995 beïnvloed wordt door hetgeen in het verleden heeft plaatsgevonden. Wanneer de regering dit niet ziet als materieel terugwerkende kracht zou de regering dan willen aangeven wat daaronder wel dient te worden verstaan?

In het mondelinge overleg van 24 maart 1994 in de Tweede Kamer is voor de overgangsproblematiek aandacht gevraagd. Van Rey (VVD) vroeg toen om bestaande aanspraken in het kader van pensioenvoorziening in eigen beheer in ieder geval te eerbiedigen (blz. 5); Leers (CDA) merkte op: «Indien wordt besloten de methode van lineaire opbouw af te schaffen ter dekking van dit initiatiefvoorstel – daarover valt dus met ons te praten – dan lijkt het ons niet wenselijk, dit te doen met materieel terugwerkende kracht. Idealiter zou naar onze opvatting vanaf het jaar waarin de lineaire methode niet langer is toegestaan, de opbouw van de lineaire methode bevroren moeten worden en zou daaraanvolgend een verdere pensioenopbouw volgens de actuariële methode moeten plaatsvinden. Met andere woorden, je befrist vanaf dat moment de lineaire methode en je gaat verder via de berekende actuariële methode».

De staatssecretaris antwoordde hierop: «Ik kom tot de belangrijkste kwestie van de eerbiedigende werking als je de lineaire methode buiten gebruik stelt. In het wetsvoorstel is een ministeriële bevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt de budgettaire opbrengst gefaseerd te realiseren. Dit maakt het ook mogelijk, de passieve posten een aantal jaren te bevroren of langzamer te laten oplopen dan bij de lineaire methode het geval zou zijn. Wij hebben overigens steeds over afschaffing, maar het gaat er om dat een andere methode toegepast wordt, waarbij

ook een oploping ontstaat. Er is geen sprake van terugwerkende kracht. Daarmee denk ik dat de zorgen van de Kamerleden die zich hierover uitgelaten hebben, zijn weggenomen.»

Naar de mening van de leden van de CDA-fractie mocht hieruit worden geconcludeerd dat de staatssecretaris de leden van de Tweede Kamer heeft toegezegd aan het wetsvoorstel geen materieel terugwerkende kracht te verlenen en een eerbiedigende werking te zullen laten gelden voor opgebouwde rechten. In de voorgestelde bevroezingsmethode is er geen sprake van een oploping van de voorziening in 1995 en is er naar de mening van deze leden geen sprake van een eerbiedigende werking.

Is de regering gezien deze wetsgeschiedenis bereid toe te staan dat het beoogde doelvermogen op de pensioeningangsdatum verminderd wordt met de per 31-12-1994 volgens de lineaire methode opgebouwde pensioenreserve en voor de opbouw van het restant de actuariële methode voor te schrijven, zoals door deze leden voorgesteld in het voorlopig verslag?

Tenslotte zouden deze leden nog de volgende vraag willen stellen:

Kan de regering aangeven wat de werkingssfeer is van art. 13a Successiewet 1956 indien sprake is van een (middellijke) pensioen-BV. Wordt als fictieve verkrijging belast het bedrag van de vrijval van pensioenverplichtingen dan wel de gehele waarde-aanwas van de vennootschap waarin de aandelen gehouden worden. Gedacht moet worden aan de situatie dat een pensioen-BV deel uitmaakt van een concern waarvan de aandelen niet in handen zijn van erflater. Is het dan de bedoeling, zoals volgt uit de letterlijke wettekst dat bij het overlijden van erflater ook de waarde-aanwas die voortspuit uit de andere vennootschappen dan de pensioen-BV in de heffing te betrekken?

Deze leden kwam deze consequentie niet aanvaardbaar voor.

De leden van de fractie van de **VVD** maakten ook nadere opmerkingen en stelden vervolgens een vraag.

Artikel 36 Wet LB 1964 bevat de overgangsregeling voor bestaande aanspraken die na 1 januari 1994 *niet* verder worden opgebouwd. Deze mogen ondergebracht blijven bij een lichaam, dat niet valt onder artikel 11b Wet LB 1964, bijvoorbeeld omdat het in het buitenland gevestigd is. Stel nu dat aanspraken ondergebracht zijn in een pensioen-BV die op 1 januari 1995 in Nederland gevestigd is en deze BV wordt op enig moment na 1 januari 1995 naar het buitenland verplaatst (er vindt na 1 januari 1995 geen opbouw meer plaats), valt deze pensioen-BV dan onder de eerbiedigende werking van art. 36 Wet LB 1964 of leidt de zetelverplaatsing direct tot «afrekening» (= belasting aanspraak)?

De voorzitter van de commissie,
Boorsma

De wnd. griffier van de commissie,
Baljé